

۱ - بیت گزینهٔ ..... کمتر از دیگر ابیات ویژگی‌های ادبیات تعلیمی را دارد.

- ① دنیا حریف سفله و معشوق بی‌وفاست
- ② تو پس پرده و ما خون جگر می‌ریزیم
- ③ ای که دستت می‌رسد کاری بکن
- ④ سر امید فرود آر و روی عجز بمال
- چون می‌رود هر آینه بگذار تا رود
- وہ کہ گر پرده برافتد کہ چه شور انگیزیم
- پیش از آن کز تو نیاید هیچ کار
- بر آستان خداوندگار بنده‌نواز

۲ - کدام بیت به «سحر خیزی» توصیه می‌کند؟

- ① صبحدمان بخت من ز خواب درآمد
- ② چنان‌شان خواب مستی کرد بی‌تاب
- ③ سحر که مرغ سحرخیز در خروش آید
- ④ و خواب گران شود بخشیم به صبح
- کز درم آن مه چو آفتاب درآمد
- کہ تا صبح جزا ماندند در خواب
- اگر ز جای نخیزد دلت تو خود برخیز
- چندان کہ نماز چاشت از ما برود

۳ - چند ترکیب داده‌شده، از لحاظ املائی نادرست می‌باشند؟

«تفنگ صیاد - فرشتهٔ بی‌پناه - تلفظ بی‌غلط - بعثت پیامبران - درخت صدرهٔ المنتهی - درخشش مشعل‌ها - ایستاده‌گی کردند - خیانت مزدورها - دانش‌آموزان غزه - رخسارهٔ پرفروغ»

- ① یک
- ② دو
- ③ سه
- ④ چهار

۴ - نقش دستوری کدام واژهٔ مشخص شده نادرست بیان شده است؟

- ① برد او را که نبود اهل نماز
- ② زود شمشیری بر آورد و شتافت
- ③ کرد او اندر غزایش کاهلی
- ④ شیر حق را دادن منزّه از دغل
- اهل: مسند
- غزا: متمم
- شمشیر: مفعول
- شیر: نهاد

۵ - کدام گزینه نادرست است؟

- ① تاگور شاعر و عارف پرآوازهٔ لبنانی، جایزهٔ ادبی نوبل را دریافت کرده است.
- ② محمدالدوره، نوجوانی فلسطینی است که بر اثر هجوم بی‌رحمانهٔ نیروهای اشغالگر اسرائیل به شهادت رسید.
- ③ شعر محمود درویش با انقلاب، مبارزه و پایداری پیوندی آشکار دارد.
- ④ مهم‌ترین کار یک خواننده به هنگام خواندن شعر، ترکیب لحن‌ها با یکدیگر است.

۶ - مفهوم «دعوت به مبارزه با بیدادگری»، در همهٔ گزینه‌ها تکرار شده است؛ به جز .....

- ① ظالم و مظلوم، سرمست غم‌اند
- ② چه حاصل آنکه کنی یاد رنج مظلومان؟
- ③ اگر کشد به فلک سر، بنای ظلم و ستیز
- ④ این همه ظلم چون پسندی تو؟
- عاقل و دیوانه هم‌دست هم‌اند
- بکوش تا ثمر ظالمان دهی بر باد
- ضرورت است که آن خانه را خراب کنی
- دست ظالم چرا نبندی تو؟

۷ - نقش ضمیر در مصراع مقابل، کدام است؟ «ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت»

- ① مسند
- ② متمم
- ③ مضاف‌الیه
- ④ مفعول

۸ - نقش دستوری گروهی که در بیت زیر صفت شمارشی دارد چیست؟

«ز دست حادثه پامال شد به صد خواری هر آن سری که نشد خاک آستانهٔ ما»

- ① نهاد
- ② مسند
- ③ متمم
- ④ مفعول

۹ - پیام و مفهوم عبارت زیر، در کدام بیت نیامده است؟

«در سخن گفتن نیز باید اول، دل پاک باشد و نیت درست باشد و آن گفتن برای رضای خدا باشد؛ وگرنه سکوت و خاموشی، بهتر و نیکوتر باشد.»

- ۱) نباید سخن گفت ناساخته (نسنجیده)
 ۲) کمال است در نفس انسان سخن
 ۳) مکن پیش دیوار غیبت بسی
 ۴) تأمل کنان در خطاب و صواب
- نشاید بریدن نینداخته (اندازه نگرفته)
 تو خود را به گفتار، ناقص مکن
 بود کز پشش، گوش دارد کسی
 به از ژاژخایان حاضر جواب

۱۰ - کدام آرایه ادبی در بیت زیر وجود دارد؟

«پیر گفتا که چه عزت زین به؟
 که نیم بر در تو بالین نه»

- ۱) کنایه
 ۲) تشبیه
 ۳) ضرب المثل
 ۴) جان بخشی

۱۱ - در کدام گزینه، تمام ارکان (اجزای) تشبیه به کار نرفته است؟

- ۱) محمد در آغوش پدرش / جوان پرندۀ ای بیمناک / آشیان دارد
 ۲) محمد، فرشته بی پناهی است / نزدیک به تفنگ صیادی سنگدل
 ۳) چهره اش روشن است، چونان خورشید
 ۴) قلبش سرخ و روشن است، چونان سیب

۱۲ - کدام موارد از لحاظ نگارشی و یا املائی نادرست است؟

- الف) همه به مسافرت رفتند، جزء من!
 ج) یکی از مهارت های اصلی زبان، «خواندن» است.
 ب - د
 ۲ - ب - ج
 ۳ - الف - ج
 ۴ - الف - د
- ب) متن حماسی با حالت پهلوانی و پیکارگرانه خوانده می شود.
 د) هر متن به تناسب درون مایع خود، ویژگی و خصوصیتی دارد.

۱۳ - کدام دو واژه در بیت زیر، هسته گروه خود هستند؟

- «ز دو دیده خون فشام ز غمت شب جدایی
 چه کنم که هست این ها گل خیر آشنایی»
- ۱) شب، گل
 ۲) دیده، جدایی
 ۳) جدایی، خیر
 ۴) شب، آشنایی

۱۴ - با توجه به جای خالی بیت ها، املائی مشخص شده کدام گزینه، نادرست است؟

- ۱) حد من نیست ..... گفتن
 ۲) آمد آن ..... به گوش
 ۳) ..... بر پشت زنی زین سان گام
 ۴) عزت از ..... نشناخته ای
- گوهر شکر عطایت سفتن (ثنایت - سنایت)
 گفت کای پیر خرف گشته، خموش (شکر گزایش - شکر گذاریش)
 دولتت چیست؟ عزیزیت کدام؟ (خوار - خار)
 عمر در خارکشی باخته ای (خواری - خاری)

۱۵ - در کدام گزینه، گروه اسمی با الگوی «وابسته پیشین + هسته + صفت» وجود دارد؟

- ۱) آن خدا بی رحم بود و خشمگین
 ۲) زود می گفتند: این کار خداست
 ۳) گفتمش پس آن خدای خشمگین
 ۴) زود پرسیدم پدر اینجا کجاست؟
- خانه اش در آسمان دور از زمین
 پرس وجو از کار او کاری خطاست
 خانه اش اینجا است؟ اینجا در زمین؟
 گفت اینجا خانه خوب خداست

۱۶ - کدام بیت در قالب مثنوی نیست؟

- ۱) همیشه شاد و ندانستی که غم چه بود
 ۲) بگفت ای دوست گردش های دوران
 ۳) اگر کوهی پای چوبین میند
 ۴) تن از خوی بر آب و دهان پر ز خاک
- دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود
 شما را هم کند چون ما پریشان
 که در چشم طفلان نمایی بلند
 زبان گشته از تشنگی چاک چاک

۱۷ - کدام واژه در بیت زیر نقش دستوری «نهاد» دارد؟

«به استغنا چنین مگذر ز من ای برق سنگین دل
 مرا در آشیان هم مشت خاری می شود پیدا»

- ۱) آشیان
 ۲) مشت خاری
 ۳) «او، پنهان»
 ۴) پیدا

۱۸ - کدام بیت نادرستی املایی ندارد؟

- ۱) سر من خاک تو جایی که رسی مست ز من
 ۲) به کجا شمع من آن روی چو خورشید بری
 ۳) به کجا پای نهی جان کسی بحر خدای
 ۴) بر سر کوی تو فخری چو رسد نیست عجب
- چه کنم گر نکنم جامع تن پاک آنجا
 که ز جانها برود دود بر افلاک آنجا
 که جهانی نکند بر سر خود خاک آنجا
 آن نه باغی است که باشد خص و خاشاک آنجا

۱۹ - کدام بیت نادرستی املایی دارد؟

- ۱) فروماندگان را به رحمت قریب
 ۲) بر احوال نابوده، علمش بصیر
 ۳) ز مشرق به مغرب مه و آفتاب
 ۴) در این بحر جز مرد داعی نرفت
- تضرع کنان را به دعوت مجیب
 بر اصرار ناگفته، لطفش خبیر
 روان کرد و گسترده گیتی بر آب
 گم آن شد که دنبال راعی نرفت

۲۰ - کدام گزینه وجه شبه (رکن سوم) تشبیهی در ابیات زیر است؟

- «گه هشیارم گهی ز باده مستم
 گه مؤمن کعبه‌ام گهی کافر دیر
 ۱) هشیاری
 ۲) بلندی
 ۳) پستی
 ۴) ایمان»
- گاهی چو فلک بلند و گاهی پستم
 من زان خودم چنان که هستم هستم

۲۱ - چه کسری از آثار نام برده شده، نوشته «فیض کاشانی» است؟

- ۱) $\frac{2}{7}$
 ۲) $\frac{3}{7}$
 ۳) $\frac{4}{7}$
 ۴) $\frac{5}{7}$
- «وجدان، کتاب وافی، شوق‌المهدی، تاریخ اردلان، تفسیر صافی، خلد برین، پریشان»

۲۲ - کدام ترکیب، نادرستی املایی دارد؟

- ۱) جامع خواب
 ۲) خواب سحرگهان
 ۳) عمر خویش
 ۴) مطابقت دادن

۲۳ - در کدام یک از گزینه‌های زیر، غلط املایی وجود ندارد؟

- ۱) طاووس را به نقش و نگاری که هست، خلق
 ۲) سنگ به خود آمد و گفت: «ای بوته خوار! تو همیشه سرسبزی»
 ۳) چون نپرسی کاین تماصیل از کجا آمد پدید؟
 ۴) سنگ شکافته شده بود و از قلب او، چشمه پاک و ذلالی می‌جوشید.
- تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویش
 چون نجویی کایل تصاویر از کجا شد آشکار؟

۲۴ - همه آرایه‌های ادبی در عبارت زیر یافت می‌شود، به جز.....

«میهنی که در دوران مقدس، لحظه‌های تلخ و شیرین بسیاری را به چشم دیده و گرمی خون دلوران را بر پیکر خود احساس کرده و از گستاخی‌ها و بی‌رحمی‌های دشمن، خون دل‌ها خورده است.»

- ۱) تشبیه
 ۲) کنایه
 ۳) تضاد
 ۴) تشخیص

۲۵ - املای کدام ترکیب ناصحیح است؟

- ۱) ترکیب لهن‌ها
 ۲) آغوش پدر
 ۳) دوزخ آسمان
 ۴) در برابر تیرگی

۲۶ -

عبارت «محمدالدوره» / خونی است که از بعثت پیامبران / جوشیده است / پس ای محمد، صعود کن! / صعود کن تا سدره‌المنتهی! به کدام ماجرای زندگی پیامبر اشاره دارد؟

- ۱) ماجرای شعب‌ابوطالب
 ۲) داستان معراج
 ۳) خوابیدن علی (ع) در جایگاه ایشان (لیلة‌المبیت)
 ۴) مبعوث شدن پیامبر (ص)

۲۷- متن زیر چند نادرستی املائی دارد؟

«آری، ما به این میهن، این خواستگاه بخردان، می‌ناذیم و سر از همگنان برمی‌افزایم. ما از طبار ایرانیان نژاده‌ایم که پایدار و نصتوه باری گران را به مقصد می‌رسانیم که بر دوش ما نهاده شده است و هر پشت را خُرد می‌کند و در هم می‌شکند، مگر پشت نیرومند فرزند ایران که تویی! پس هر آینه، در راه بهروزی آن از هیچ تلاش و تکاپوی بازمان و دریق نَورز.»

- ① دو تا   ② سه تا   ③ چهار تا   ④ پنج تا

۲۸- در کدام گزینه، غلط املائی وجود ندارد؟

- ① تویی که بر فَرّ و فروغ ایران خاهی افزود و چشم جهانیان را به خیره‌گی خواهی کشاند.
 ② باری به گرانی دماوند که هر پشت را خورد می‌کند و در هم می‌شکند.
 ③ پروردگار پاک را سپاس بگذار.
 ④ تن و جانت بی‌گزند و میهن آبادان باد.

۲۹- در ترجمه جمله عربی به فارسی جایگاه فعل چه تغییری می‌کند؟

- ① در ابتدای جمله می‌آید.   ② تغییری نمی‌کند.   ③ در انتهای جمله قرار می‌گیرد.   ④ بعد از مفعول می‌آید.

۳۰- کدام فعل، هنگام افزودن پیشوند «ب» دچار تغییر املائی می‌شود؟

- ① آراست   ② افتاد   ③ پاشید   ④ آمرزید

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۲ بیت گزینۀ «۲» بینی عاشقانه است و کمتر از دیگر ابیات به پند و اندرز می‌پردازد، پس کمتر در ادبیات تعلیمی می‌گنجد.
- ۲ - گزینه ۳ شاعر در بیت گزینۀ «۳» می‌گوید در سحرگاه و زمانی که پرندگان سحری در آواز و خروشدند، اگر هم دل تو از جای برنخاست، خودت از جای برخیز و بیدار شو. مفهوم سحرخیزی در این بیت آشکار است.
- ۳ - گزینه ۲ شکل صحیح واژگان: درخت سدرۀالمنتهی - ایستادگی کردند
- ۴ - گزینه ۴ در مصراع «شیر حق را دادن منزله از دغل»، گروه «شیر حق» مفعول است و «شیر» هستهٔ گروه. نهاد، «تو» پنهان است.
- ۵ - گزینه ۱ تاگور شاعر و عارف پرآوازهٔ هندی است.
- ۶ - گزینه ۱ در سایر ابیات، دعوت به مبارزه با ظلم و بیدادگری، مشهود است.
- ۷ - گزینه ۴ ای هدهد صبا تو را به سبا می‌فرستم.
- ۸ - گزینه ۳ گروه «صدخواری» در بیت صورت سؤال صفت شمارشی «صد» دارد. این گروه در بیت صورت سؤال پس از حرف اضافه آمده و متمم است.
- ۹ - گزینه ۳ در این گزینه به غیبت نکردن تأکید شده اما سه گزینهٔ دیگر به سخنان درست و ارزشمند اشاره دارند و سخن‌گویان بیهوده و بی‌ارزش را سرزنش می‌کنند.
- ۱۰ - گزینه ۱ بالین نهادن بر در ⇒ کنایه از نیازمند و محتاج بودن
- ۱۱ - گزینه ۲ در گزینهٔ «۲»، مشبّه، (محمّد) و مشبّه‌به، (فرشتهٔ بی‌پناه) آمده و ادات تشبیه و وجه‌شبه ذکر نشده است.
- ۱۲ - گزینه ۴ شکل صحیح: جز من - درون‌مايه
- ۱۳ - گزینه ۱ هسته‌های گروه‌های اسمی مَدنظر:
- دو دیده: دیده / شب جدایی: شب / گل خیر آشنایی: گل
- ۱۴ - گزینه ۴ املای درست، در گزینهٔ «۴»، خواری است.
- معنی بیت «۴»: تو عمرت را در خار کشتی تلف کرده‌ای و به همین دلیل است که فرق عزّت و ذلّت را نمی‌فهمی.
- ۱۵ - گزینه ۳ آن خدای خشمگین
- ۱۶ - گزینه ۱ در قالب مثنوی، دو مصراع یک بیت باهم هم‌قافیه‌اند. در بیت گزینۀ «۱»، واژه‌های «بود» و «بود» قافیه نیستند. دقت کنید این واژه‌ها ردیف هم نمی‌شوند، دو واژهٔ متفاوت‌اند. واژه‌های قافیه در سایر گزینه‌ها:
- گزینهٔ «۲»: «دوران» - «پربیشان»
- گزینهٔ «۳»: «مبند» - «بلند»
- گزینهٔ «۴»: «خاک» - «چاک‌چاک»
- ۱۷ - گزینه ۲ در جملهٔ «در آشیان من هم مشت خاری پیدا می‌شود». عبارت «مشت خار» نهاد است.
- ۱۸ - گزینه ۲ در بیت گزینۀ «۱»، واژهٔ «جامع» به جای «جامه» نوشته شده است. در بیت گزینۀ «۳»، واژهٔ «بحر» به جای «بهر» آمده است و در بیت گزینۀ «۴»، واژهٔ «خس» نادرست نوشته شده است.
- ۱۹ - گزینه ۲ شاعر در بیت گزینۀ «۲» می‌گوید علم خداوند بر احوال نبوده بیناست و لطف او از رازهای (اسرار) پنهان، باخبر است. واژهٔ اصرار یعنی «پافشاری».
- ۲۰ - گزینه ۲ شاعر در بیت صورت سؤال می‌گوید «گاهی مثل فلک بلند هستم و گاهی پست هستم»، که در تشبیه این عبارت، «من» رکن اول، «فلک (آسمان)» رکن دوم، «بلندی» رکن سوم و «چو» در بیت، رکن چهارم است.
- ۲۱ - گزینه ۲ نویسندهٔ هر اثر در زیر نوشته شده است:
- «کتاب وافی، شوق‌المهدی و تفسیر وافی»: فیض کاشانی
«وجدان»: محمود حکیمی
«تاریخ اردلان»: مستوره کردستانی
«خلد برین»: وحشی باققی
«پربیشان»: قآنی شیرازی
- ۲۲ - گزینه ۱ شکل صحیح: جامهٔ خواب
- ۲۳ - گزینه ۱ گزینهٔ «۲»: بوتۀ خوار ⇒ بوتۀ خار
- گزینهٔ «۳»: تماصیل ⇒ تماثیل
- گزینهٔ «۴»: ذلالی ⇒ زلالی
- ۲۴ - گزینه ۱ تلخ و شیرین ⇒ تضاد / خون دل‌ها خورده ⇒ کنایه از «رنج بردن» و ناراحتی کشیدن است / چشم و خون دل خوردن به میهن نسبت داده شده ⇒ تشخیص
- ۲۵ - گزینه ۱ املای صحیح ⇒ ترکیب لحن‌ها
- ۲۶ - گزینه ۲
- صعود کن به سدرۀالمنتهی، تلمیح دارد به داستان شب معراج که حضرت پیامبر(ص) تا آسمان هفتم صعود کردند.
- ۲۷ - گزینه ۴ واژه‌هایی که در متن صورت سؤال نادرست نوشته شده است عبارت است از: «خاستگاه»، «می‌نازیم»، «تبار»، «نستوه»، «دریغ»

۲۸ - گزینه ۴ غلط‌های املائی هر گزینه عبارتند از:

گزینه ۱، خاهی ← خواهی خیره‌گی ← خیرگی

گزینه ۲، خورد ← خُرد (باتوجه به معنی)

گزینه ۳، سپاس بگذار ← سپاس بگزار

۲۹ - گزینه ۳ در ترجمه عربی به فارسی، فعل در انتهای جمله قرار می‌گیرد. «تواضعوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ» = نسبت به کسی که از او علم می‌آموزید فروتنی کنید.

۳۰ - گزینه ۲ فعل‌هایی که با همزه (ء) + واج‌های فتحه و ضمه شروع می‌شوند، دچار تغییر می‌گردند. افتاد ← بیفتاد/ انداخت ← بینداخت

(الف، به «ی» تبدیل می‌شود).

در پیامرزد، بیاشید و بیاراست، «آ» در خط حذف نمی‌شود.

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۲	۶ - ۱	۱۱ - ۲	۱۶ - ۱	۲۱ - ۲	۲۶ - ۲
۲ - ۳	۷ - ۴	۱۲ - ۴	۱۷ - ۲	۲۲ - ۱	۲۷ - ۴
۳ - ۲	۸ - ۳	۱۳ - ۱	۱۸ - ۲	۲۳ - ۱	۲۸ - ۴
۴ - ۴	۹ - ۳	۱۴ - ۴	۱۹ - ۲	۲۴ - ۱	۲۹ - ۳
۵ - ۱	۱۰ - ۱	۱۵ - ۳	۲۰ - ۲	۲۵ - ۱	۳۰ - ۲

